Gemeente Rotterdam
College van Burgemeester en Wethouders

drs. M.K.A. Grauss
Wethouder Armoedebestrijding, Schuldenaanpak en Informele Zorg

Bezoekadres: Stadhuis Coolsingel 40
3011 AD Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl
E-mail:
Inlichtingen:
Cluster: Maatschappelijke Ontwikkeling
Ons kenmerk: 21MO04049

Datum: 17 september 2021

Betreft: Reactie op advies 'Geen geld maakt niet gelukkig'

Brede Raad 010
T.a.v. de heer K. van Dijk

info@brederaad-010.nl
gerdahuijssen@brederaad-010.nl

Geachte heer Van Dijk,

In juni 2020 heb ik uw advies 'Geen geld maakt niet gelukkig' ontvangen. Op 2 oktober 2020 hebben wij elkaar gesproken over dit advies. Ik bied u mijn excuses aan voor het feit dat u deze schriftelijke reactie zo laat ontvangt. Ik vind het echter belangrijk om zo adequaat en volledig mogelijk op uw advies te antwoorden.

Graag wil ik starten met een dankwoord aan uw organisatie en het uitspreken van mijn waardering voor het werk van de Brede Raad 010 en met name waardering voor het adviesrapport "Geen geld maakt niet gelukkig". Uw betrokkenheid bij de Rotterdammer en het beleid van de gemeente waardeer ik zeer. Met uw adviezen krijgen Rotterdammers een stem die essentieel is bij het (door)ontwikkelen van ons beleid.
U heeft advies uitgebracht over de financiële positie van de doelgroep van het VN-verdrag inzake rechten van personen met een beperking en/of chronische ziekte. U geeft aan dat de financiële positie en daarmee ook de mogelijkheid om mee te doen in Rotterdam de afgelopen jaren achteruit is gegaan.

Ons college maakt zich sterk voor het toepassen van de menselijke maat in ons handelen als gemeentelijke overheid. Daarin zoeken we naar de goede balans tussen rechtvaardigheid en rechtmatigheid. Een balans waar de leefwereld van de Rotterdammer leidend is en de systeemwereld die ons helpt het werk te doen, ons daarbij ondersteunt. De diversiteit van (kwetsbare) mensen met soms complexe problemen vraagt om een overheidshandelen waarbij menselijkheid, respect, compassie en wederkerigheid centraal staan. Waar er ruimte is voor individueel maatwerk met systemen die dat mogelijk maken.

De menselijke maat betekent ook dat we toewerken naar inclusie van mensen met een beperking. We maken algemeen toegankelijk beleid en bieden maatwerk waar dat nodig is. In de gesprekken die plaats hebben gevonden naar aanleiding van uw advies, heeft de Brede Raad 010 aangegeven het belangrijk te vinden dat er bewustwording is over de financiële positie van de doelgroep van het VN-verdrag. U heeft ook kenbaar gemaakt graag in gesprek te gaan met beleidsambtenaren betrokken bij de financiële positie van Rotterdammers met een beperking. Het gaat dan over medewerkers werkzaam bij (onderdelen van) Werk &

Inkomen en het armoedebeleid (cluster MO). Hier ga ik graag op in. Door ervaringen van buiten naar binnen te halen zorgen we ervoor dat ons beleid nog meer aansluit bij de leefwereld van de Rotterdammer.

De omstandigheden, waar Rotterdammers met een beperking mee te kampen hebben, wordt door de Brede Raad 010 in het advies zeer uitvoerig geschetst. U geeft aan dat de (financiële) positie van mensen met een beperking in de loop der jaren is verslechterd. Het gaat dan deels om landelijke maatregelen en deels om lokale maatregelen. De analyse in het advies is helder. Rotterdam streeft ernaar een toegankelijke stad te zijn waar alle Rotterdammers kunnen meedoen. Het signaal van de Brede raad 010 dat dit voor mensen met een beperking nog niet het geval is, neem ik zeer serieus.

Hieronder treft u mijn reactie aan op uw bevindingen en aanbevelingen.

De Brede Raad 010 adviseert:

1. *Een integrale aanpak op te zetten om de financiële positie van mensen met een beperking te verbeteren en regie te houden bij de opzet en uitvoering. Hierbij denkt de Brede Raad 010 ten minste aan de aanpak van armoede, schulden, de Participatiewet, het Preventie Akkoord Gezond 010, de bijzondere bijstand en zorg, welzijn en jeugdhulp.*

Het is duidelijk dat de financiële positie van mensen met een beperking een divers en integraal vraagstuk is. De gesprekken die er afgelopen tijd over dit vraagstuk vanuit diverse kanten zijn gevoerd, hebben ook laten zien dat onderzoek nodig is om vanuit integrale blik hiernaar te kijken.

Met ons armoedebeleid en de schuldenaanpak richten wij ons op alle Rotterdammers die ondersteuning nodig hebben. Waar nodig bieden we daarin maatwerk.
Betaald werk is belangrijk om uit de armoede te komen en draagt ook bij aan de maatschappelijke participatie. De Participatiewet biedt sinds 2015 specifieke instrumenten bij de bemiddeling van werkzoekenden met een arbeidsbeperking naar betaald werk. We werken er hard aan de inzet van die instrumenten de komende jaren voor veel meer werkzoekenden te benutten, zodat werkgevers deze doelgroep gemakkelijker en ook duurzaam een baan aanbieden. Het VN-verdrag roept op om algemeen toegankelijk beleid te maken en met ons armoedebeleid willen wij dan ook alle Rotterdammers die ondersteuning nodig hebben bereiken.

Met het programma 'Toegankelijk Toekennen' willen we meer Rotterdammers die in armoede leven bereiken door direct te wijzen op andere (financiële) ondersteuning waar iemand mogelijk voor in aanmerking komt. Daarbij wordt door de betrokken clusters nauw samengewerkt. De burger staat centraal, niet de organisatie. We werken aan de verbetering van de bestaande dienstverlening voor armoederegelingen. De verschillende aanvraagformulieren worden beter op elkaar afgestemd. De formulieren worden toegankelijker gemaakt door begrijpelijk taalgebruik, door de vormgeving aan te passen, door het toevoegen van toelichtingen en door ervoor te zorgen dat ze goed samenwerken met voorleessoftware. Daarnaast is het op peil brengen en houden van de kennis van de mensen die helpen bij het invullen van de formulieren (professionals, intern en extern, en naasten van de aanvragers) belangrijk. Hierbij hebben aandacht voor de sociale toegankelijkheid.
Het testteam voor de aanvraagformulieren bestaat uit taalambassadeurs, de Cliëntenraad en een jongere.

2. *Een onderzoek in te stellen naar de bredere context van de financiële situatie van Rotterdammers met een beperking, om een helder en realistisch beeld te krijgen van de financiële positie van Rotterdammers met een beperking of chronische ziekte. Neem daarbij zowel de harde (om hoeveel mensen gaat het) als de zachte kant mee (wat zijn de psychische/fysieke gevolgen voor mensen met een beperking). Stel daarbij een controlegroep in van mensen zonder beperking op bijstandsniveau om de verschillen tussen beide groepen te analyseren. Neem de uitkomsten als uitgangspunt voor toekomstig gemeentelijk beleid.*

Deze aanbeveling neem ik graag over. Ik ga met onze onderzoeksafdeling (OBI) de mogelijkheden verkennen voor een onderzoek naar de financiële situatie van Rotterdammers met een beperking en/of chronische ziekte. Met dit onderzoek komt er meer inzicht in de problematiek en kunnen we op basis van de uitkomsten beoordelen welke maatregelen of oplossingen er nodig en mogelijk zijn. Ik ga ook kijken naar de haalbaarheid van onderzoek naar het effect van stapeling van beleidsvoorstellen. Uitkomsten van een dergelijk (integraal) onderzoek kunnen het college helpen bij het vaststellen van concrete acties en aanpassingen in toekomstig beleid. Ik betrek de Brede Raad 010 graag bij dit proces.

3. *Een focusgroep van ervaringsdeskundigen samen te stellen die het hele financiële en sociale beleid bekijkt met het oog op de effecten voor mensen met een beperking en hier advies op geeft. Kies als ervaringsdeskundigen een gemêleerde groep van mensen met een chronische ziekte, lichamelijke beperking, zintuiglijke beperking, psychische kwetsbaarheid en verstandelijke beperking. Borg de betrokkenheid van deze focusgroep in de werkwijze van de gemeente bij de visievorming van beleid. De Brede Raad 010 denkt hier graag in mee.*

Dank voor deze handreiking. De Brede Raad 010 heeft veel expertise over en ervaring met Rotterdammers met een beperking. Zeker ook in relatie tot ons beleid in het sociale domein. Deze expertise benut ik uiteraard graag. Mijn suggestie is dan ook dat de focusgroep wordt samengesteld uit leden van uw raad. In het vervolggesprek kan hier verdere invulling aan worden gegeven.

4. *De mogelijkheden te onderzoeken om (zones) vrij reizen te maken voor mensen met een beperking die geen reguliere arbeid hebben, waardoor zij toch naar sociale gebeurtenissen kunnen, vrijwilligerswerk kunnen doen of naar hun medische afspraken kunnen.*

De mogelijkheden voor vrij reizen voor bepaalde doelgroepen zijn vorig jaar al onderzocht. Als onderdeel van de discussie over het tarievenkader van de MRDH is vorig jaar – op verzoek van Rotterdam - in kaart gebracht wat de kosten zijn van een gratis OV-product voor álle minima. Op basis van dit onderzoek heeft het huidige college gekozen voor een generieke voorziening voor AOW-gerechtigden. Hiermee blijft een grote groep oudere Rotterdammers mobiel, blijven ze meedoen en in de samenleving en wordt eenzaamheid voorkomen.

Het product Trevvel Samen (collectief aanvullend vervoer) is bedoeld voor Rotterdammers die in verband met hun belemmeringen (deels) geen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer. Voor dit product betaalt de gebruiker een ritbijdrage aan Trevvel die vergelijkbaar is met de kosten voor dezelfde rit met het openbaar vervoer. Reizigers die 65 jaar of ouder zijn betalen een nog lagere ritbijdrage. Aangezien Trevvel Samen een maatwerkvoorziening betreft kan er geen onderscheid naar inkomen gemaakt worden voor de hoogte van de

ritbijdragen. Voor vervoer naar dagbesteding geldt de wettelijke eigen bijdrage in het kader van de Wmo.

5. *Een financiële tegemoetkoming te creëren door:*
a. De afvalstoffenheffing volledig kwijt te schelden met ingang van 2021
b. Een pakket samen te stellen met een vast bedrag, waarin tegemoetkomingen zitten die met maatwerk in te vullen zijn per persoon. De ene persoon zal immers meer baat hebben bij een mantelzorgcompliment, de ander bij een tegemoetkoming op de zorgverzekering. De Brede Raad 010 denkt hier graag in mee.

Ik begrijp dat de jaarlijkse heffingen een flinke aanslag op de portemonnee kunnen zijn voor Rotterdammers met een laag inkomen. Voor de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen geldt uniform voorgeschreven rijksregelgeving. De gemeente heeft op drie punten de mogelijkheid een eigen invulling te geven aan het kwijtscheldingsbeleid:

a) de gemeente verleent voor een belasting geen kwijtschelding (In de verordening wordt limitatief opgesomd welke heffingen voor kwijtschelding in aanmerking komen);
b) de gemeente verleent voor een belasting gedeeltelijk kwijtschelding (Rotterdam verleent 76,5% kwijtschelding);
c) de gemeente verleent voor een belasting ruimere kwijtschelding door ten opzichte van de rijksregeling een hoger percentage te hanteren bij de berekening van de kosten van bestaan (Rotterdam hanteert de verhoogde norm van 100% van de bijstandsnorm).

Volledige kwijtschelding verlenen in afwijking van de rijksregelgeving is helaas niet toegestaan, maar de gemeente heeft waar mogelijk wel de juridische ruimte benut.

Vanuit de Bijzondere Bijstand zijn verschillende tegemoetkomingen voor Rotterdammers met een laag inkomen mogelijk. Een verstrekking van bijzondere bijstand is altijd maatwerk. Denk hierbij aan:

- Extra kosten voor wassen en kledingslijtage vanwege een medische oorzaak
- Extra warmtekosten als blijkt dat er op medische gronden een hogere woningtemperatuur noodzakelijk is
- Dieetkosten om medische redenen
- Kosten gehoorapparaat met betrekking tot nazorg- of onderhoudscontract en reparatie
- Meerkosten maaltijdvoorziening
- Alternatieve relatiebemiddeling
- Bril of contactlenzen bij verzekering Rotterdampakket en buiten de reguliere mogelijkheden
- Meerkosten dierenarts assistentiehonden.

Deze regelingen hebben een wettelijke basis en sluiten elkaar niet uit. Rechthebbenden hoeven niet te kiezen, maar kunnen aanspraak maken op al deze regelingen.

Studenten met een functiebeperking die voorheen onder de Wajong vielen, zijn sinds de invoering van de Participatiewet in 2015 afhankelijk van ondersteuning via de gemeente. In Rotterdam verstrekken we vooruitlopend op de aangekondigde uniformering van de hoogte van de individuele studietoeslag het genormeerde bedrag van € 300,-. Dit is bedoeld voor studenten en scholieren van 18 jaar en ouder die vanwege een structurele medische beperking geen inkomsten uit arbeid (bijvoorbeeld uit een bijbaan) kunnen verwerven naast hun voltijd studie. Het is overigens nog een uitdaging om de juiste studenten te bereiken. Veel

studenten zijn niet op de hoogte van deze toeslag. Daar gaan we samen met een communicatiecampagne aan het begin van het studiejaar weer hard mee aan de slag. Tijdens het vervolggesprek met de Brede Raad 010 bespreken we graag of er nog tips zijn en ook gaan we uiteraard in gesprek met het Hoger Onderwijs hierover.

6. *Zorg te dragen dat binnen de specialistische zorg meer en eerder aandacht is voor de financiële situatie van mensen.*

Ik onderschrijf deze aanbeveling. De financiële situatie van cliënten met een beperking heeft binnen de specialistische zorg blijvende aandacht. Binnen de tweedelijns arrangementen is financiën een specifiek resultaatgebied en ook binnen de wijkteams wordt goed geïnventariseerd of sprake is van schuldenproblematiek. Daarnaast zetten we specifiek in op het Expertise Team Financiën met als doel om snel door te pakken bij gesignaleerde schulden. Het door u geadresseerde aandachtspunt heb ik besproken met mijn collega, wethouder De Langen. Ook binnen de nieuwe inkoop op basis van Heel de stad kijken we naar verdere verbeteringen op het gebied van schulden. We zien dat vroegtijdige signalering van schuldenproblematiek van belang is om te voorkomen dat schuldenproblemen verder verergeren. In de gesprekken met de aanbieders zullen we hier aandacht voor blijven vragen.

7. *Binnen het beleid over armoede meer in te zetten op begeleiding bij de financiële situatie van ouders met psychische problematiek of een verstandelijke beperking wanneer zij kinderen hebben.*

Deze aanbeveling onderschrijf ik. In Reset Rotterdam, de vernieuwde schuldenaanpak, is vastgelegd hoe de gemeente wil werken aan ondersteuning bij het voorkomen van schulden en worden meer mensen geholpen om hun schulden onder controle te krijgen. Er wordt hierbij extra aandacht besteed aan het voorkomen van schulden bij jongeren.
Hierin is ook de stress-sensitieve dienstverlening opgenomen: Alle medewerkers in de keten van schulddienstverlening worden getraind in het herkennen van een beperking of psychische problematiek en hoe zij hier vervolgens de dienstverlening op kunnen aanpassen.
In de aanpak Uit de Knoop is de ambitie uitgesproken om het gebruik van diverse inkomensondersteunende regelingen te vergroten en onderkennen we hoe belangrijk het is om de focus te leggen op kinderen en jongeren. In het vervolggesprek bespreken we graag met u hoe dit kan worden versterkt als er sprake is van jongeren en ouders met een beperking en/of chronische ziekte.

8. *De meerkosten van de hogere huur voor een aangepaste woning te vergoeden uit de Bijzondere Bijstand.*

Bij een aangepaste woning kent de Belastingdienst voor de huurtoeslag hogere maximumgrenzen en hogere bedragen. Er wordt dus meer huurtoeslag verleend bij aangepaste woningen, waardoor een vergoeding vanuit de bijzondere bijstand niet noodzakelijk is. Deze ‘bijzondere situatie’ moet wel apart worden doorgegeven bij de Belastingdienst. In het vervolggesprek bespreken wij graag met u hoe hier meer bewustwording voor kan worden gecreëerd.

De gemeente kent momenteel op het gebied van woningaanpassingen (naast de wettelijke mogelijkheden van de Wmo) één subsidieregeling, namelijk de subsidieregeling collectieve woningaanpassingen en scootmobielstallingen Rotterdam 2021. Deze regeling is van toepassing op het verstrekken van subsidies voor het realiseren van collectieve

woningaanpassingen ten behoeve van ouderen en mensen met een lichamelijke beperking, die woonachtig zijn in een wooncomplex van een wooncorporatie. Woningcorporaties kunnen hiervoor een aanvraag indienen.

9. *Een netwerk op te zetten voor het signaleren van problemen waar mensen met een beperking tegenaan kunnen lopen in het deelnemen aan de maatschappij. Dit netwerk kan bestaan uit hulpverleners, organisaties, maar vooral ervaringsdeskundigen.*

De gemeente heeft reeds contact met verschillende panels en adviesorganisaties, waaronder uiteraard uw Brede Raad 010. Ik wil u daarom vragen om gesignaleerde knelpunten met ons te blijven delen zodat we samen kunnen zorgen voor een inclusief Rotterdam, waarin alle Rotterdammers kunnen meedoen.

Zoals ik al aan het begin van deze brief aangaf ben ik blij met het door u uitgebrachte advies. Het scherpt mij in het verder verbeteren van onze armoede- en schuldenaanpak, vanuit de overtuiging dat de juiste aandacht en maatwerk waar dat nodig is, voor de Rotterdammer zo belangrijk is.

Ik dank u nogmaals voor uw adviezen en hoop u met deze reactie voldoende te hebben geïnformeerd. Er wordt contact met u opgenomen voor het maken van een afspraak voor een vervolggesprek.

Met vriendelijke groet,

Michiel Grauss
Wethouder Armoedebestrijding, Schuldenaanpak
en Informele Zorg